

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1725

Casus XXX. De furtis Conjugum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39911

- restituere, et si non peccaverit mortaliter, quia totum damnum seu omnes partes damni scienter intulit, idque certum est, si res accepta adhuc in se vel in æquivalenti existat; aliàs enim injustè detineret rem alienam notabilem, ut dicam suo loco.
17. 7. Si per longa intervalla singulis v. g. mensibus modicum quid præsertim à diversis auferatur, id juxta plures non coalescit in unum grave fur-

tum, sed verius est tandem coalescere, quia manet damnum datum & obligatio restituendi, & quidquid per vices accedit, auget prius damnum & obligationem restituendi; requiritur tamen dimidio vel duplo major materia, prudentis judicio metienda, quia domini ejusmodi furta minùs sentiunt & minùs sunt inviti. *Tamb. L. 2. t. 2. c. 3. Croix n. 1011.*

CASUS XXX.

De furtis Conjugum.

K Andria materfamilias quaerit ex Confessario. 1. *An ipsa vel domestici aliquid infcio marito surripientes peccent, & quæ hic sit materia gravis.* 2. *Ad quem spectet dos, bona paraphernalia, antiphegnalia, superlucrata.* 3. *An maritus bona dilapidans aut uxor surripiens teneantur ad restitutionem.* 4. *Quid liceat uxori si maritus sit absens, fatuus, vel non det medicinas, elemosinas, ornatus muliebres &c.* 5. *Quid si maritus sit dives.* 6. *Quid si maritus rogatus facile consentiret, aut ipsa acquisivit ex parsimonia.* 7. *An excuset larga dos ab uxore allata.* 8. *An marito bona communia vel dotem dilapidante uxor possit uti occultâ compensatione, quid si dos casu pereat.* Pro resol.

QUÆR. I. Quid circa furta domesticorum in genere?

2. Seqq. 1. certum est domesticos, id est uxorem, proles, servos, ancillas peccare contra iustitiam cum obligatione restitutionis, si marito, patre vel herede rationabiliter invito aliqua surripiant, major tamen requiritur materia, ut peccetur mortaliter, quia respectu horum domini sunt minùs inviti, quàm respectu extraneorum, & quidem communiter maritus censetur minùs invitus respectu uxoris, cum qua facit unam civiliter personam, quàm pater respectu filii, & pater minùs respectu filii, qui est aliquid patris, quàm respectu servi. 2. Quantitas sufficiens ad mortale ex re ablata & ex circumstantiis judicanda est, minùs enim invi-

1.

invi-

invitus est Dominus dives, liberalis, amicus, quàm avarus, pauper, parum amans, minùs si domestici furentur esculenta, quàm si pecunias, minùs si res communis, quàm si rara, minùs si furentur ad proprios usus, quàm ad dandum aliis, minùs si consumant quàm si vendant &c.

QUÆR. II Quid circa bona & furta conjugum?

2. R. I. Bona conjugum sunt quadruplicia, 1. Est *dos* seu illud quod uxor dat viro ad sustinenda onera matrimonii, hujus dotis dominium naturale habet uxor, dominium vero civile seu usumfructum & administrationem maritus, nisi in dotem detur res mensurata v. g. 100. maldera hordei, vel aestimata v. g. domus assignato ejus valore & pretio, tunc enim maritus fit dotis Dominus, eò quòd talis traditio dotis habeat vim emptionis, ideòque omne periculum dotis ad maritum pertinet, ità ut si dos quomodocunque pereat, maritus soluto matrimonio teneatur pretium aestimatum vel rem mensuratam in eo valore, quem tempore traditionis habebat, restituere; quem in finem uxor habet hypothecam privilegiatam præ omnibus creditoribus in omnia bona mariti. 2. Sunt bona uxoris *paraphernalia* seu propria, quæ uxor ex hæreditate, legato, aut labore familiæ non debito acquirit; horum dominium, ususfructus, & administratio, nisi consuetudo loci aliud habeat, est penes

uxorem. 3. Sunt *bona antiphegnalia* seu contradotalia, quæ maritus assignat in recompensationem dotis; horum dominium & administratio est penes maritum, ususfructus vel penes uxorem vel penes maritum, prout iterum habet consuetudo. 4. Sunt *bona communia* & superlucrata; quæ quoad usum & administrationem spectant ad solum maritum, quoad jus autem & dominium ex mediâ parte ad uxorem, ità ut maritus ea notabiliter dilapidando non tantùm peccet mortaliter, sed etiam teneatur ad restitutionem; alii tamen non improbabiler sustinent, superlucrata pertinere ad solum maritum, sicut illa ad solam pertinent uxorem, quæ ipsa per suam industriam aut ex censu paraphernalium lucratur, per consequens dicunt maritum, si ea dilapidet, non teneri ad restitutionem, & sic habere consuetudinem testatur *Croix Lib. 3. p. 1. n. 1020.*

3. R. II. Circa furta & injustitiam inter conjuges tenenda sunt seqq. 1. Maritus si dilapidet vel notabiliter vitiet dotem, vel bona propria uxoris, vel etiam communia, peccat graviter contra justitiam cum obligatione restitutionis. Econtrà si uxor ex bonis, quæ mariti dominio vel administrationi subsunt, ipso rationabiliter invito notabile quid auferat, peccat mortaliter cum obligatione restituendi ex bonis propriis paraphernalibus, si habeat, vel post mortem mariti ejus hæredibus ex dote vel

Y 2 aliun-

aliunde acquisitis. *Ratio est* : quia
 4. maritum injustè privat dominio aut
 administratione; dixi marito ratio-
 nabiliter invito, nam si maritus con-
 sentiat, aut propter diuturnam ab-
 sentiam, morbum, vel fatuitatem
 uxor vel simul vel sola familiam gu-
 bernet, & bona administret, ipsa fa-
 cere potest honestas donationes,
 eleëmofinas, & omnes expensas,
 quas vir gubernans rationabiliter fa-
 ceret, vel facere deberet, aut si vir
 in victu, amictu, medicinis, donati-
 unculis, honestis recreationibus ea
 irrationabiliter neget, quæ in simili
 casu à patribus familias ejusdem con-
 ditionis concedi solent, non peccat
 uxor ea ad illum finem accipiendo;
 idem est si maritus opulentus, sed
 tenax nullas daret eleëmofinas ne-
 quidem ordinarias, aut proximis
 præsertim cognatis in gravi vel ex-
 tremâ necessitate constitutis non sub-
 veniret, illa ejus defectum ex bo-
 nis communibus supplere posset, *D.*
Th. in 4. dis. 15. q. 2. a. 5. March.
trib. 2. tit. 4. sect. 2. Sylv. Molin. Less.
L. 2. c. 12. dub. 14. quia ipsa jure di-
 vino data est marito non in ancillam,
 sed in adjutorium, & in defectu
 mariti ad ipsam spectat gubernare
 familiam, & maritus non tantùm te-
 netur uxori dare præcisè necessaria
 ad victum & vestitum, sed etiam quæ
 pertinent ad honestas recreationes,
 & decentes eleëmofynas & ita habet
 consuetudo, quæ uxori jus certum
 tribuit teste *Dicast. n. 198.* pro pace

tamen domesticâ suadendum est
 uxori ut in his marito obediat, &
 marito sese minùs rigidum exhi-
 beat &c. Si verò maritus det suffici-
 entes eleëmofynas, aut sit tenuis
 fortunæ, tunc ipsa ex propriis si ha-
 beat, parentibus, fratribus, vel pro-
 libus ex priori thoro subvenire de-
 bet, vel si id faciat ex bonis mariti
 tenetur ex dote suâ hæredibus mariti,
 nisi hic remiserit, damnum compen-
 sare *Nav. Less. dub. 18. n. 88. 2.*
 5. *Quamvis Dian. p. 2. t. 18. resol. 34.* cum
Bannes & aliis dicant uxorem divitis
 singulis annis posse auferre vigesi-
 mam partem totius lucri & redditus
 annui, impendendam in eleëmofy-
 nas & honestas donationes, id tamen
 non videtur admittendum, si mari-
 tus sit liberalis in dandis eleëmofy-
 nis & concedendis uxori honestis
 pro statu donatiunculis, aut si uxor
 acciperet in ordine ad usus vanos
 vel illicitos; ad hos enim maritus
 magis est invitus; & quis dicet
 maritum etiam divitem annuò v.
 g. habentem 100. millia, non esse
 graviter invitum, si uxor ad usus
 præsertim profanos vel illicitos fu-
 retur annuò 5. millia. 3. Non pec-
 6. cat uxor, si accipiat aliqua, quæ
 maritus facillè & certò concederet,
 si rogaretur, quia adest licentia
 præsumpta & plerumque justa cau-
 sa petendi, ne se ostendat velut an-
 cillam; similiter non tenetur ad re-
 stitutionem si quid iniquè accepit,
 sed maritus prudenter præsumitur
 restri-

restitutionem condonasse *Molin. d. 274.* & alii communiter. 4. Si maritus bona communia dilapidet, uxor licitè subducit ea, quæ sibi & familiæ prudenter credit fore necessaria, quia bona communia ex mediâ parte ad ipsam spectant, & in defectu mariti ipsius est providere familiæ. *Navarr. Molin. Dicajl. nu. 203.* 5. Uxor licitè retinet ea quæ per partitionem reservat ex iis, quæ maritus ei pro vestitu vel familiæ sustentatione ad certum tempus liberaliùs assignavit, quia reputantur fructus industriæ. *Palud. Nav. Molin. d. 234.* 6. Non excusat uxorem à furto quòd largam attulerit dotem, nam quamvis propterea ad mortale requiratur major quantitas, eò quòd maritus tunc censetur minus invitus, quàm si nullam aut exiguam dotem attulisset, tamen non excusatur à mortali, si ad notabilem materiam pervenerit. 7. Si maritus bona communia vel superlucrata dilapidet, potest uxor in illis locis, in quibus saltem per consuetudinem

certum jus habet ad medietatem se per occultam compensationem servare indemnem, multo magis familiæ reponere necessaria; similiter si maritus dotem ab uxore allatam absque spe recuperationis dilapidet vel negligat, potest uxor ex bonis mariti sibi maturè providere de indemnitate, aut si maritus post mortem bona propria relicturus sit ex iisdem ante omnes creditores petere solutionem dotis quia de jure habet hypothecam privilegiatam in omnia bona mariti ad assecurandam dotem, si tamen res dotalis non mensurata neque æstimata sine culpâ mariti periisset v.g. domus casu conflagrasset, ad nihilum teneretur maritus, neque ejus hæredes, quia res dotalis tunc mansit sub dominio uxoris, ideoque & huic periit, secus si res dotalis fuerit mensurata v.g. 50. plaustra vini aut domus certo pretio taxata, tunc enim dominium & periculum rei etiam casuale ex dispositione legum transit ad maritum.

CASUS XXXI.

De furtis filiorum, servorum, &c.

Jabin filiusfamilias dubitat 1. Qualiter disponere possit de bonis castrensibus, quasi castrensibus, adventitiis, profectitiis. 2. An & qualiter surripiens aliquid de bonis paternis teneatur re-

stituere, & quid si fratres etiam sint furati vel pater credatur remissurus si rogaretur vel restitutionem non petat. 3. Que hic sit materia gravis. 4. An filio laboranti pro patre debeat salarium, & si non detur, occultè